

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

54-1

BRNO 2013

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 54
Volume 54

Číslo 1
Issue 1

Předseda redakční rady Head of editorial board	Pavel Kouřil
Redakční rada	Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski, Alexander Ruttkay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik
Odpovědný redaktor Editor in chief	Petr Škrdla
Výkonná redakce Assistant Editors	Jiří Juchelka, Soňa Klanicová, Šárka Krupičková, Olga Lečbychová, Ladislav Nejman, Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela
Technická redakce, sazba Executive Editors, Typography	Alice Del Maschio
Software Software	Adobe InDesign CS5
Fotografie na obálce Cover Photography	Putna kultury s MMK nalezená v Popůvkách u Brna (okr. Brno-venkov) Moravian Painted Ware culture vessel found at Popůvky u Brna (Dist. of Brno-venkov)
Adresa redakce Address	Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. Královopolská 147 612 00 Brno IČ: 68081758 E-mail: pv@arub.cz Internet: http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html
Tisk Print	Azu design s.r.o. Bayerova 805/40 602 00 Brno

ISSN 1211-7250

MK ČR E 18648

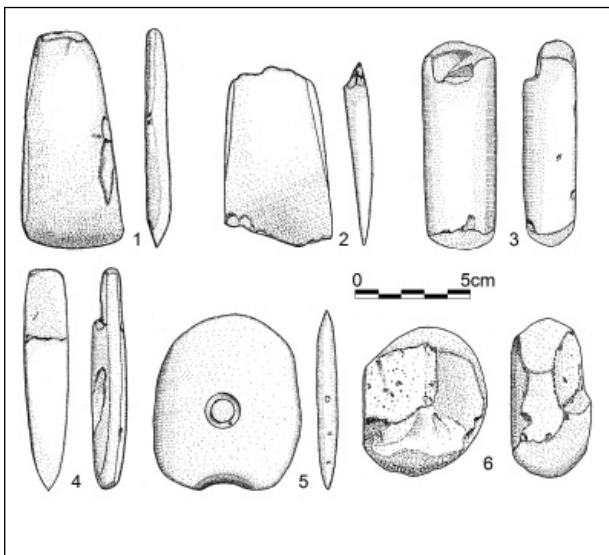
Vychází dvakrát ročně

Vydáno v Brně roku 2013

Náklad 400 ks

Časopis je na seznamu neimpaktovaných recenzovaných periodik vydávaných v ČR.

Copyright ©2013 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. and the authors.

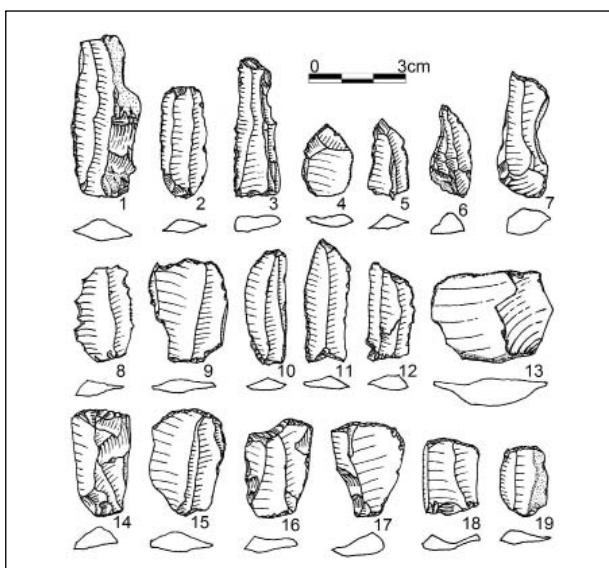

Obr. 15. Pustějov (okr. Nový Jičín), "Dolní Čtvrť". Nález broušené industrie.

Fig. 15. Pustějov (Nový Jičín Dist.). "Dolní Čtvrť". Polished Stone Industry.

úštěpu. V kolekci štípané industrie dominují počtem nalezených kusů kratší čepelová škrabadla (obr. 16:14-19). Především charakteristická výzdoba zlomků keramiky napovídá, že na uvedené lokalitě převládá kultura s lineární keramikou podle moravské periodizace náležející fázi LnK IIb, několik zlomků nezdobené keramiky je možno přiřadit ke konci vývoje hornoslezské lengyelské skupiny. V měsíci srpnu 2012 provedl v blízkém okolí lokality sondážní zjišťovací archeologický výzkum Ústav archeologie Slezské univerzity.

Daniel Fryč

Obr. 16. Pustějov (okr. Nový Jičín), "Dolní Čtvrť". Výběr štípané industrie.

Fig. 16. Pustějov (Nový Jičín Dist.). "Dolní Čtvrť". Chipped Stone Industry.

Resumé

Pustějov (Nový Jičín Dist.). "Dolní Čtvrť". LBK. Upper Silesian Lengyel culture. Surface survey.

OTICE (OKR. OPAVA)

Ul. Hlavní, parcela č. 580/9, 51. Lnk IIb. Sídliště. Záchranný výzkum.

V rámci záchranného archeologického výzkumu (č. akce NPÚ Ostrava 18/12) vyvolaného výstavbou oprávněné haly zemědělských strojů v bývalém areálu zemědělského družstva Otice byly zjištěny sídlištní aktivity z období staršího neolitu. Podařilo se zachytit část sídliště lidu s lineární keramikou. Lokalizace naleziště v souřadnicích JTSK s nadmořskou výškou: Y = 499471.51, X = 1090391.44, Z = 264.

Ve sprašovém podloží se našlo devět zahloubených sídlištních objektů, z toho tři jsou kúlové jámy. Výplň objektů obsahovala menší množství mazanice, keramických fragmentů, úlomků kamenů, tři silicitové úštěpy a jednu menší čepelku. Dle charakteru výzdoby zlomků keramiky můžeme sídliště datovat do stupně IIb kultury s lineární keramikou.

Pavel Malík

Resumé

Otice (Opava Dist.). Hlavní Str., plot No. 580/9, 51. LBK IIb. Settlement. Rescue excavation.

STŘELICE (OKR. BRNO-VENKOV)

„Prostřední trať“. MMK. Sídliště. Záchranný výzkum.

Výzkum v poloze „Prostřední trať“ severovýchodně od intravilánu obce přímo navázal na plochy odkryté v letech 2005 a 2011 (Trampota a kol. 2012). Odkryta byla další část sídelního areálu staršího stupně kultury s moravskou malovanou keramikou, celkově již bylo dokumentováno 80 objektů převážně středních a větších rozměrů, doklady nadzemních staveb zachyceny nebyly. Výplně objektů z ploch z roku 2012 poskytly velmi početné nálezné soubory značně fragmentarizované keramiky, množství štípané industrie, doklady výroby broušené industrie ze zelených břidlic a několik zlomků ženských plastik. Unikátní je zvláště fragment těla s horizontálně perforovaným poprsím, který se z obvyklého spektra značně vymyká. Neobvyklý je rovněž objekt 562 s pravidelným obdélným půdorysem a zcela rovným dnem. Tyto jámy bývají obvykle interpretovány jako doklady zahloubených chat, zcela jasně ovšem nelze vyloučit ani specifickou výrobní funkci. Po zániku původní funkce byla do záspy objektu deponována neobvyklá skrumáž zlomků a celých kusů mlýnů – zrnotěrek.

Jiří Kala, David Parma

Obr. 17. Studénka - Dolní Čtvrť. Mapa s vyznačením lokalit.

Abb. 17. Studénka - Dolní Čtvrť. Mape mit der Bezeichnung der Lokalitäten.

Literatura

Trampota, F., Jarošová, I., Nývtová Fišáková, M., Přichystal, A. 2012: Lengyelská kultura ve Střelické kotlině. *Študijské zvesti* 51, 89–174.

Resumé

Střelice (Bez. Brno-venkov). MBK. Siedlung. Rettungsgrabung.

STUDÉNKA (OKR. NOVÝ JIČÍN)

„Dolní Čtvrť“. LnK. HLS. Sídliště.

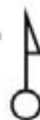
Povrchové sběry.

Při povrchových sběrech v letech 2007–2011 objevil autor příspěvku lokalitu na levém břehu řeky Odry v katastru území „Dolní čtvrť“ asi 1200 metrů jihozápadně od města Studénka (obr.17 - ST2). Severozápadní strana lokality je částečně porušena procházející hlavní železniční tratí. Sídliště je situováno v polním úseku, který je pokryt úrodnou spraší, na malé nevýrazné výšině, v nadmořské výšce asi 241 metrů, která se na jihovýchodní straně postupně mírně sklání k rozsáhlému nížinnému záplavovému území oderské nivy pod názvem „Na oderských lukách“. V tomto prostoru paralelně protékají ve vzdálenosti asi 200 metrů Pustějovský potok a asi 900 metrů řeka Odra doprovázená loukami, porosty a četnými mokřady. Jihozápadním směrem v blízkosti lokality je v terénu zřetelná zaniklá vodoteč, která byla předělena a zčásti zničena stavbou železnice v 19. století. Spodní, jihovýchodní část sídliště je položena v nadmořské výšce asi 238 metrů a nachází se na hranici aktivní zóny záplavového území řeky Odry. Při největší měřené povodni v Moravskoslezském kraji byla dne 7. července 1997 spodní polovina plochy sídliště zatopena vodou. Nálezy se koncentrují v prostoru 100x100 metrů. Zlomek tenkostěnné šedé keramiky zdobený trojitou volutou lze přiřadit ke kultuře s lineární keramikou (obr. 18:1). Ostatní vyzvednutá keramiky je nezdobená, vypálena v odstí-

Legenda

▲ Místo nálezu

0 250 500 m

nu šedé, černé, světle až tmavě červené barvy. Některé zlomky obsahují velké množství hrubého písku a tuhu. Kamennou broušenou industrii reprezentuje torzo břitvy sekerky ze zeleného metabazitu, klín ze zeleného metabazitu se zaoblenými vybroušenými konci druhotně upravený z poškozeného výrobního nástroje (obr. 18:2) a kopytovitý klín ze zeleného metabazitu s poškozeným týlem (obr. 18:3). Výrobní surovinou pro štípanou industrii jsou zde silicity glacienních sedimentů a silicity krakovsko-čenstochovské jury, ojediněle se vyskytuje i radiolarit. Sbírkou štípané industrie představuje asi 80 kusů nástrojů, některé jsou částečně pokryty kůrou nebo přepáleny žářem ohně, přelomené čepele, opracovaná jádra a úštěpy, které dokazují místní výrobu. Na obr. 19:1 je multifunkční nástroj, radiolaritový nůž - vrták na čepeli s laterální retuší, obr. 19:2-8 různě upravené vrtáky na čepelkách, obr. 19:9-13 čepele se srpovým leskem a laterální retuší, obr. 19:14 masivní čepelové škrabadlo, obr. 19:15-18 čepelová škrabadla, obr. 19:19-20 miniaturní čepelková škrabadla, obr. 19:21-22 škrabadla na úštěpu. Většinu zlomků keramiky lze přiřadit ke kultuře s lineární keramikou, zbytek keramiky je možno připojit ke konci vývoje hornoslezské lengyelské skupiny. Sídliště „Dolní čtvrť“ ve Studénce (obr. 17- ST2) navazuje na levobřežní osu neolitického osídlení podél řeky Odry. Na jihozápadní straně s nově objeveným sídlištěm „Dolní Čtvrť“ u obce